

Huvudman

Botkyrka kommun
asa.godeau@botkyrka.se

Beslut

Datum 2026-01-15

Dnr SI 2025:9013

Sida **1 (15)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Hammerstaskolan i Botkyrka kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Botkyrka kommun att senast den **15 maj 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra studietid och särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Botkyrka kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Botkyrka kommun ska vidta följande åtgärder

Extra studietid

1. Se till att alla elever i årskurserna 4–6 erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen. Scheman för årskurserna 4–6 ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. (10 kap. 5 a § skollagen.)

Särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle före den 15 maj 2026 informera samtliga lärare om skyldigheten att anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av en utredning om särskilt stöd och hur anmälningsförfarandet går till. En redogörelse för när och hur informationen har förmedlats samt en deltagarlista ska bifogas redovisningen. (2 kap. 34 a § skollagen)
2. Se till att förskollärare eller lärare som befarar att en elev, trots extra anpassningar i den ordinarie undervisningen, inte kommer att

uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, anmäler eleven till rektorn. Huvudmannen ska inkomma med dokumentation över vilka elever (initialer och klass) som blivit anmälda till rektorn för utredning om särskilt stöd under perioden den 15 januari till den 15 maj 2026. (3 kap. 7 § skollagen)

3. Se till att rektorn, för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn eller den rektorn har delegerat ansvaret till, startar en utredning om behov av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden den 15 januari 2026 till den 15 maj 2026 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
4. Se till att efter varje utredning av en elevs behov av särskilt stöd fattar rektorn beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller beslutar att inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Elevens och elevens vårdnadshavare underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet och hur det går till att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd. (3 kap. 9 §, 28 kap. 16 §, 29 kap. 10 § skollagen, 33 § förvaltningslagen [2017:900])
5. Se till att beslut om särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning och anpassad studiegång fattas av rektorn och att beslut om anpassad studiegång föregås av en utredning om elevens behov av särskilt stöd. Uppgift om när utredning har startats för respektive elev och rektorns beslut för de elever som har placering i särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning eller anpassad studiegång ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7, 9, 11 och 12 §§ skollagen)
6. Se till att det av alla åtgärdsprogram framgår hur elevens behov av särskilt stöd ska tillgodoses. Detta innehåller bl.a. att vid beslut om särskilt stöd i form av anpassad studiegång ska åtgärdsprogrammet innehålla information om vilka ämnen eller delar av ämnen och i vilken omfattning skolan har anpassat studietiden i förhållande till garanterade undervisningstiden för eleven. Huvudmannen ska i samband med redovisning skicka in de åtgärdsprogram som är beslutade under perioden 15 januari 2026 till den 15 maj 2026. (3 kap. 9 och 12 §§ skollagen, 31 och 32 §§ förvaltningslagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser garantin för tidiga stödinsatser, anmälan om kränkande behandling, undervisning ges av legitimerade och behöriga lärare samt extra anpassningar.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionsn.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:9013) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Hammerstaskolan som är en F–9 skola i Botkyrka kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Hammerstaskolan följer gällande bestämmelser om, extra studietid, särskilt stöd, garantin för tidiga stödinsatser anmälan om kränkande behandling, undervisning ges av legitimerade och behöriga lärare, extra anpassningar och anmälan av elever i behov av särskilt stöd.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, representanter i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 18 november och 27 november 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram, kränkningsanmälningar och lärarlegitimationer. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av den till Skolinspektionen inlämnade skriftliga informationen framgår att eleverna i årskurs 4–9 erbjuds läxhjälp om totalt 11 timmar och 20 minuter varje vecka. Detta framgår dock inte av de elevscheman som Skolinspektionen tagit del av. Lärare och representanter för elevhälsan uppger i intervjuer det att elever i årskurs 4–6 inte erbjuds extra studietid. Rektorn uppger i intervju att arbetslaget har fått uppdraget att planera den extra studietiden och att rektorn inte visste att det inte erbjuds eleverna i årskurs 4–6.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. (10 kap. 5 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Botkyrkas kommuns verksamhet vid Hammerstaskolan avseende erbjudande om extra studietid. Av utredningen framgår att eleverna i årskurserna 4–6 inte erbjuds två timmars extra studietid i veckan. Av skollagen framgår att elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid som ska omfatta minst två timmar per vecka. Att inte alla elever som ska erbjudas extra studietid erbjuds sådan är en brist.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Av dokumentation, lektionsobservationer och intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framkommer att lärare ger extra anpassningar till elever som lärare befarar inte kommer uppfylla de kriterier för bedömning, av kunskaper som minst ska uppfyllas, så som *time-timer*, hörselkåpor, skärmar och klassrumsanpassningar utifrån hörselnedsättning.

Rektorn och elevhälsans representanter uppger att när en lärare befarar att en elev, trots extra anpassningar, inte kommer uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper anmäls inte alla elever till skolans elevhälsoteam. Rektorn uppger att lärare ska anmäla via skolans funktionsbrevlåda men det finns lärare som har en egen rutin sedan tidigare och att det finns ett motstånd följa den nuvarande rutinen.

Anmälan om särskilt stöd

Lärare uppger i intervju att rutinen för anmälan är otydlig och att lärare gör på olika sätt. Det tar lång tid innan lärare får återkoppling och när lärare får återkoppling är det oklart hur ansvarsfördelningen ser ut. En lärare uppger att hen fått återkoppling från elevhälsan att lärare måste vara säkra på att eleven har stödbehov när de anmäler till elevhälsan, eftersom det är mycket pappersarbetet att starta en utredning. En lärare uppger att hen skickat anmälan om 13 elever, i behov av särskilt stöd den 29 augusti utan återkoppling. Lärare och representanter för elevhälsan uppger i intervjuer att anmälan går till skolledningen och skolans elevhälsoteam.

Skolinspektionen har tagit del av en lista på elever som är anmälda för utredning av särskilt stöd. En lärare uppger i intervju att hen "flaggat" för fler elever än vad som står på listan. En lärare uppger att för årskurs 6 och 7 saknas det uppgifter om elever som är anmälda för utredning om behov av särskilt stöd. En lärare uppger att för två år sedan hade skolan ett fungerande system som byttes till något som lärarna inte förstår och tillägger att den lista som Skolinspektionen fått in gällande elever i behov är särskilt stöd inte stämmer.

Vidare har Skolinspektionen tagit del av skolans betygskataloger från vårterminen 2025. Utifrån dessa har fråga ställts till lärare beträffande nio namngivna elever som under vårterminen 2025 inte uppnått godkänt betyg i två eller flera ämnen. I intervju med lärare, elevhälsa och rektorn framkommer att flera av de namngivna eleverna fortfarande riskerar att inte nå godkänt betyg i något eller flera ämnen och detta trots extra anpassningar. Lärare uppger att alla elever har anmälts till elevhälsoteamet för att de kan vara i behov av särskilt stöd förutom två elever som slutat på skolan. Elevhälsan uppger att alla de namngivna eleverna inte är anmälda samt att alla elever, som trots extra anpassningar befaras inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper, inte anmäls för utredning av särskilt stöd. Rektorn uppger att rutinen för anmälan inte alltid följs och att det skolan kan ha "tappat" någon elev som inte anmäls för utredning av särskilt stöd. Vidare kan elevhälsan bekräfta att två av de namngivna eleverna är anmälda för utredning av särskilt stöd och rektorn uppger att tre av eleverna är anmälda. Av dessa namngivna elever har elevhälsan och rektorn gett olika svar på vilka elever som är anmälda och inte anmälda.

Starta utredning om särskilt stöd

Rektorn och elevhälsan uppger i intervju att en anmälan om behov av särskilt stöd inte alltid leder till en utredning om särskilt stöd. Enligt rektorn kan elevhälsan starta en dialog med lärarna och se över extra anpassningar först. Rektorn förklarar vidare att det kan handla om att de handleder lärare i stället för att starta en utredning. Det framgår vidare av rektorn att fem elever är anmälda utan att en utredning om särskilt stöd har

startats. Elevhälsan uppger i intervju att det i dagsläget är fler elever som är i behov av särskilt stöd än tidigare på skolan samt att det finns fall då det inte startar en utredning, exempelvis om det gäller skolfrånvaro.

Beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram

Rektorn uppger i intervju att det inte alltid fattas beslut om att upprätta åtgärdsprogram efter att utredningen är klar och att det inte fattas beslut när en elev, efter en utredning, inte bedömts vara i behov av särskilt stöd.

Elever som ges särskilt stöd utan att ett åtgärdsprogram har utarbetats

Det framgår vid intervju med lärare och elevhälsa att det finns elever som ges särskilt stöd trots att elevernas behov av särskilt stöd inte är utrett och att eleverna saknar utarbetade åtgärdsprogram där det särskilda stödet är angivet. Enligt rektorn finns det lärare på skolan som fattar beslut om särskilt stöd utan att rektorn vet om det, bland annat har man plockat bort språkval för två namngivna elever som i stället läser matematik. Rektorn uppger att han inte känt till detta beslut och uppger att det inte finns någon anmälan, utredning eller beslut om åtgärdsprogram för dessa elever.

Lärare och elevhälsa uppger i intervju att en ytterligare elev har anpassad studiegång utan att beslutet föregåtts av en utredning eller beslut om åtgärdsprogram. Lärare uppger att speciallärare har lagt in giltig frånvaro för eleven som har sov morgon tre dagar i veckan. Lärare fick reda på detta genom eleven och inte heller vårdnadshavaren hade blivit informerad om beslutet. Vidare uppger rektorn och elevhälsan att eleven har anmälts för särskilt stöd och att det finns en pågående utredning. Rektorn uppger i intervju att sov morgonen är en extra anpassning som kan bli en del av åtgärdsprogrammet. Vidare uppger rektorn att det inte finns något beslut om anpassad studiegång.

Beslut om anpassad studiegång, särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning

Skolinspektionen fick, vid tidpunkten för besöket, ta del av 30 åtgärdsprogram från skolan. Två av dessa beslut är inte signerade och de resterande 28 besluten är signerade av specialpedagog eller speciallärare. 20 av besluten innehåller åtgärden särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning eller anpassad studiegång samt att besluten är signerade av specialpedagog och speciallärare. Enligt rektorn finns det en muntlig delegation mellan specialpedagogen och rektorn om att kan besluta om åtgärdsprogram.

Utformningen av åtgärdsprogram

Samtliga åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av innehåller uppgifter om elevens behov av stöd samt när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljning och utvärdering.

I tre av åtgärdsprogrammen, där beslut om anpassad studiegång har fattats, framgår det inte tydligt hur många timmar eleven läser i varje ämne och hur mycket som anpassats bort i tid från varje ämne som eleven inte läser.

Rättslig reglering

Om en förskollärare eller lärare befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ska eleven ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. (3 kap. 5 § skollagen)

Om en förskollärare eller lärare, trots extra anpassningar av den ordinarie undervisningen, befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska de anmäla detta till rektorn. (3 kap. 7 § skollagen)

Rektorn ska se till att en elevs eventuella behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Åtgärdsprogram beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt, i form av distansundervisning eller i form av anpassad studiegång (3 kap. 9 § skollagen).

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 10 § skollagen).

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut om åtgärdsprogram för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut om särskilt stöd innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen (3 kap. 12 § skollagen).

Eleven och elevens vårdnadshavare ska underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet och hur det går till att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd. (29 kap. 10 § skollagen och 33 § förvaltningslagen).

Rektorn bör säkerställa att ett beslut om särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning eller anpassad studiegång inte omfattar fler ämnen eller längre tidsperiod än nödvändigt (Skolverkets allmänna råd om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram [SKOLFS 2022:334]).

Insatser som är att betrakta som särskilt stöd är till exempel placering i särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning, anpassad studiegång eller elevassistent. Det rör sig således om insatser av mer ingripande karaktär som normalt inte är möjliga att genomföra för lärare inom ramen för den ordinarie undervisningen. Även insatsernas omfattning och varaktighet måste beaktas. Enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid kan vara att betrakta som stöd i form av extra anpassningar medan mer omfattande eller regelbundna specialpedagogiska insatser utgör särskilt stöd (prop. 2013/14:160 s. 21).

Skolinspektionens bedömning

Extra anpassningar och anmälan av elever till rektor för utredning om särskilt stöd

Av utredningen framgår det att lärare ger extra anpassningar till de elever som befaras att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas. Det framkommer inget annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område och ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skolinspektionen bedömer dock att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Visserligen framkommer det av utredningen att flertalet elever, som trots extra anpassningar riskerar att inte uppnå betygskriterierna eller de kriterier för bedömning som minst ska uppnås, är anmälda av lärare för utredning av särskilt stöd. Av utredningen framgår det dock att det finns elever som inte blivit anmälda trots att lärare befarar att eleven inte uppnår betygskriterierna trots extra anpassningar.

Av skollagen framgår att om en elev, som trots extra anpassningar, befaras att inte uppnå betygskriterierna eller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska detta anmälas till rektorn. Om en elev inte anmäls till rektorn finns en risk att elevens behov av särskilt stöd inte utreds och att eleven blir utan det särskilda stöd som eleven kan ha rätt

till. Att lärare vid verksamheten inte alltid anmäler elever som befaras att inte uppnå betygskriterierna eller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas utgör således en brist.

Skolinspektionen noterar i sammanhanget uppgifterna från lärare att de får sen återkoppling vid anmälan av särskilt stöd och att de ska anmäla endast när de är säkra på att elever har ett behov av särskilt stöd. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att lärare ges förutsättningar att uppfylla sin anmälningsskyldighet.

Starta utredning om särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolan utredningsskyldighet gällande elevers behov särskilt stöd. Av utredningen framkommer att utredningar om särskilt stöd inte alltid startas när en anmälan inkommer till elevhälsoteamet. Det framkommer att det finns fem elever på skolan som inte har utretts trots att anmälan lämnats in av lärare och mottagits av elevhälsan.

Det är enligt skollagen inte frivilligt för rektorn att välja mellan att inleda eller att inte inleda en utredning om särskilt stöd efter att en anmälan om särskilt stöd inkommit. Utredningen kan vara olika omfattande, men rektorn är alltid skyldig att se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Detta gäller även om skolpersonal på annat sätt uppmärksammar att en elev kan vara i behov av särskilt stöd och denna information har lämnats till rektorn. Skyldigheten att se till att elevers behov av särskilt stöd utreds gäller såväl när elever befaras att inte uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper som när elever uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Att rektorn inte ser till att utredningar om särskilt stöd alltid genomförs är således en brist.

Beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram

Av utredningen framkommer att elever som har utretts för särskilt stöd inte alltid får ett beslut om att åtgärdsprogram ska upprättas eller ett beslut om att åtgärdsprogram inte ska upprättas. Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Om en utredning visar att eleven inte behöver det, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till, i stället besluta om att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Att elever som utreds för särskilt stöd inte får ett beslut, antingen om att ett åtgärdsprogram ska utarbetas eller att det inte ska utarbetas, är därmed en brist.

Elever som ges särskilt stöd utan att ett åtgärdsprogram har utarbetats

Av utredningen framkommer att det finns i vart fall två elever på skolan som ges särskilt stöd utan att elevernas stödbehov utretts och utan att ett beslut ett åtgärdsprogram fattats. Av utredningen framgår att eleverna får

långtgående och ingripande åtgärder i form av anpassad studiegång. Vad beträffar den elev som har fått ett anpassat schema i form av sovmorgon flera gånger i veckan, gör Skolinspektionen bedömningen att det inte är fråga om en extra anpassning utan är snarare att betrakta som särskilt stöd i form av anpassad studiegång.

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av förarbetena till skollagen framgår att anpassad studiegång är insats av särskilt stöd. Den tillhör åtgärder av mer ingripande karaktär som inte kan genomföras inom ramen för ordinarie undervisning. Vid bedömning av särskilt stöd måste både omfattning och varaktighet beaktas. Kortvariga specialpedagogiska insatser kan ses som extra anpassningar, medan mer omfattande eller regelbundna insatser såsom anpassad studiegång utgör särskilt stöd.

Skolinspektionen bedömer därmed att eleven som fått ett anpassat schema inte kan anses som en extra anpassning då den är av så omfattande och ingripande karaktär. Att skolan ger elever särskilt stöd, bland annat innefattande anpassad studiegång, utan att elevernas behov av stöd dessförinnan har utretts och utan att ha ett åtgärdsprogram utgör således en brist.

Beslut om särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning och anpassad studiegång

Av utredningen framgår det att rektorn inte har fattat beslut i 20 åtgärdsprogram som innefattar åtgärderna särskild undervisningsgrupp, anpassad studiegång och enskild undervisning på skolan.

Av skollagen framgår att rektorn inte får överlåta sin beslutanderätt till någon annan om det särskilda stödet avser anpassad studiegång, enskild undervisning eller undervisning i särskild undervisningsgrupp. Att specialpedagog och speciallärare har beslutat om sådana åtgärder är därmed en brist.

Utformningen av åtgärdsprogram

Skolinspektionen finner även att det finns brister i hur skolan utformar åtgärdsprogram. Av utredningen framgår att det av skolans åtgärdsprogram gällande anpassad studiegång inte framgår tydligt vilka ämnen eller hur mycket tid som har anpassats bort för en elev.

Av skollagen framgår att särskilt stöd i form av anpassad studiegång innebär att avvikelser från timplanen samt ämnen och mål görs. För en elev som ska ges särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas av vilket behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses ska framgå. Vidare framgår det att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut om särskilt stöd innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen

och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Att det inte framgår i åtgärdsprogrammen som innefattar en åtgärd om anpassad studiegång, vilka ämnen eller i vilken omfattning avvikelser beslutats i dessa ämnen innebär att elevernas behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses inte framgår av de beslutade åtgärdsprogrammen. samt. Detta är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Botkyrka kommuns verksamhet vid Hammerstaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra studietid, anmäla elever till rektorn för utredning om särskilt stöd och särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Botkyrka kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av genomförda intervjuer, och av inkommen dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av, framgår att förskollärare och lärare på skolenheten använder de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass, de nationella bedömningsstöden i årskurs 1, såsom hitta språket och hitta matematiken, samt de nationella proven i årskurs 3. Det framgår också att om det utifrån nationella kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov finns en indikation på att en elev inte kommer uppfylla kriterierna för bedömning i aktuella ämnen, gör ansvarig lärare, i samråd med specialpedagog eller speciallärare, en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling. I intervju med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att när de upptäcker att extra anpassningar behövs i svenska, svenska som andraspråk och matematik samråder ansvarig lärare med specialpedagog eller speciallärare vid planering av sådant stöd. Vidare framgår att elever som har extra anpassningar i slutet

av förskoleklassen och i årskurs 3 följs upp och att överföring av dessa elever sker vid överlämningsmöten på skolan.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling och får nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. (2 kap. 34 a § skollagen.)

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklass och lågstadiet om det utifrån nationella kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd. (3 kap. 4 § skollagen.)

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen)

Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna för extra anpassningar eller utredning om behov av särskilt stöd redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd. (3 kap. 4 § skollagen.)

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan, ska det genomföras en uppföljning av extra anpassningar i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs. (3 kap. 4 b § skollagen.)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Anmälan om kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare och elevhälsan uppger i intervjuer att kränkningar förekommer på skolan. Elever uppger däremot att de känner sig trygga på skolan och att kränkningar inte förekommer.

Skolinspektionen har, vid komplettering efter skolbesök, även fått uppgifter om att skolan under en tolv månadsperiod inkommit 123 kränkningsanmälningar.

Elevhälsans representanter uppger att eleverna har en hög trivsel och gillar skolan. Vidare uppger representanterna att det kan variera vilka som är duktiga på att anmäla, i låg- och mellanstadiet är skolan duktiga på att anmäla men att det är svårare att upptäcka saker i högstadiet.

Flera lärare uppger i intervju att de anmäler kränkande behandling, en lärare uppger att hen gjorde tio anmälningar på en månad. En annan lärare uppger att det finns elever som inte vill att de ska skriva anmälningar men att läraren oavsett detta skicka in en anmälan.

Av skolans plan mot kränkande behandling framgår att det finns en rutin för att anmäla, agera, utreda och åtgärda när elever utsatts för kränkande behandling. Lärare, elevhälsan och rektorn uppger i intervju att rutinen är att personal ska anmäla kränkningar via skolans digitala plattform. Av intervju med lärare framgår att trygghetsteamet hanterar inkommande ärenden.

Rättslig reglering

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § skollagen).

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § skollagen).

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap 10 § skollagen).

Alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling (Lgr22, avsnitt 2.1 Normer och värden).

Skolinspektionens bedömning

Av redovisade omständigheter framkommer inte att Botkyrka kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller anmälan om kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisning ges av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har inför besöket tagit del av en sammanställning av all personal vid Hammerstaskolan. Av sammanställningen framgår att det finns 35 lärare som undervisar på skolan. Enligt sammanställningen har 31 av lärarna lärarlegitimation och det finns ytterligare lärare som saknas behörighet i de ämnen de undervisar i. Skolinspektionen har tagit del av annonser som huvudmannen utlyst i samband med tillsättning av lärartjänster inför läsåret 2025/2026 där det framgår att annonseringar skett för samtliga tjänster där det saknas legitimerade och behöriga lärare.

Rättslig reglering

Eleverna ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare, om inte huvudmannen har rätt att tillämpa en undantagsregel. (2 kap. 13 § skollagen)

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 2 kap. 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (2 kap. 18 § skollagen)

Av förarbetena till bestämmelsen 2 kap. 18 § skollagen framgår att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen. (prop. 2009/2010:165 s 653)

Om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det. Finns det ingen sådan person inom huvudmannens organisation bör huvudmannen göra ansträngningar för att rekrytera en legitimerad och behörig lärare. Visar det sig sedan saknas sökande med legitimation och rätt behörighet får en annan lärare tillfälligt bedriva undervisningen. (Prop. 2010/11:20 s. 84)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Fanny Lingqvist

Beslutsfattare
Signerat av: Fanny Lingqvist

X Alicia Schönbeck

Föredragande
Signerat av: Alicia Schönbeck

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Anna Högfors Lindståhl medverkat.